Hebraiſmorum Cambro-Britannicorum

SPECIMEN.

HONORANDIS ANTIQUÆ BRITTANICÆ GENTIS PRIMORIBUS, ALIISQUE EI BENIGNIS MECÆNATIBUS ΕΥΔΑΙΜΟΝΙΑ.

EN conſpectui veſtro, Viri Honorati, humiliter exhibeo opuſculum, tenue quidem, ſed hactenus deſideratum. Conſtrictum, exiguumque hic vobis dedico manipulum, primitiarum tamen, eoque nomine ſpero non ingratum fore ingenuis delibandum proponi, ut ſi placuerit meſsis ſit ſemen uberioris. Cùm Hebraicis ſtudiis aliquantiſper incumberem, Patriarchas priſcos, & Prophetas ſanctos Cambro-Britannicè loquentes, & noſtro idiomate Magnalia Dei patefacientes, mihi viſus ſum audire. Huic miraculo ſilentii velamen obducere haud pium judicavi. Præſertim cùm tantæ ſancti ſermonis reliquiæ penes gentem toto orbe diviſam, & olim bellicoſis calamitatibus diutinè depreſſam, & tunc temporis literaturâ parum cultam, tam perſpicuum ſacræ Scripturæ teſtimonium dant de primitiva unitate humani generis linguæ, & parentelæ. Imò nonnihil ſolaminis patriæ me allaturum exiſtimavi, notificando præter quorundam doctorum opinionem, & contra omnium ferè mortalium incredulitatem, primævæ linguæ eam tantum retinuiſſe. Plus equidem, ut opinor, ipſamet hac in parte ſibi poteſt vendicare, quàm aliquæ aliæ gentes, licet eruditiſſimæ. Aliquantulum etiam ad pietatem colendam ſit noſtris incitamenti, ut lingua ſacra divinis, & ſibi idoneis inſerviat negotiis. Ut Deus Opt. Max. cæleſtibus vos, & patriam ditet beneficiis ex animo optat, & quotidiè precatur

Lond. Decemb. 24. 1675.

Fælicitatis veſtræ ſtudioſus
CAROLUS EDWARDS.

AD LECTOREM.

Ecce candide Lector, Phrases & Sentententiæ Hebraicæ, Plæræque è Bibliis Sacris, ubi plurimæ hoc genus scatent, excerptæ, etiam nunc apud vulgus Cambro-Britannorum facilè intelligibiles.

IN primâ Columnâ latinam Hebraicarum sententiarum collateralium versionem collocavi, ut earum significationes & cum appositis dictionibus Britannicis consensus fierent lucidiores. Præmonitus sis etiam me in transcribendo nonnunquam lectionem, quandoque aliter Scriptionem sequi Hebraicam, prout congruentia utriusque linguæ ad alterutram ingenuè putabam invitare: & aliquâ me uti licentiâ, utpote Septuaginta, aliique interpretes præbuerunt exempla. Scias item voces parallelas, Hebraicas scilicet, & Britannicas, esse univocas, videlicet ejusdem, vel similis sensus & soni, etiamsi alicubi nonnullarum literarum figuris jam usitatis discrepare videantur.

Hebra-

LAT.	*HEB.*	*BRIT.*
ELeva lucem facierum tuarum. *Pſal.* 4. 7.	נסה אור פניך NEſah auor paneicha.	NEſa awyr peñeu chwi.
Os ex oſſibus meis, & caro ex carne meâ. *Gen.* 2. 23.	Haſem em haſcmai u baſar im beſari.	Aſen om haſennaui. a brâs om brâs i.
Luctus Miſraim in tranſitu Jarden. *Gen.* 50. 11.	Aobhel Miſraim be heber haiareden.	Oſal Miſraim be haber hi Iorddonen.
Noviſſimum ejus uſque ad perditionem. *Num.* 24. 20.	Acharithvo hade obhed.	Ochoredd ſo hyd oſid.
Deſiderium meum. *Hoſh.* 10. 10.	Auuathi.	Awydd i.
Veniſſes in occurſum mei. 1 *Sam.* 25. 34.	Tebhoti licerathi.	Ddyfot ti lle cerdda i.
Pluvia ſua. *Job* 37. 12.	Gaenen ourvo.	Gaenen oer ſo.
Deſcendentes ciſternam. *Pſal.* 88. 5.	Ivoredei bhor.	I wared i fôr.
Sicut vir non fortitudo. *ibid.*	Ec gebher aen aeial.	Ac gwr an all.
Arbores juſtitiæ. *Jeſ.* 61. 3.	Aeiel haſedhec.	Wiail y ſwyddoc.
Omnes execrationes pacti legis. *Deut.* 29. 21.	Choal alouth haberith hathorah.	Holl alaethau y brut athro.
Idola ejus. *Jeſ* 10. 11.	Elileiha.	Ellylleu hi.
Servus ſuus, vel ancilla ſua. *Exod.* 21. 20.	Habhedhvo aou amathvo.	Uſydd ſo, au ſamaethſo.
Firmitas temporum tuorum. *Jeſ.* 33. 6.	Aemunath inteicha.	Ammynedd hyntau chwi.
Uſque quò *Pſal.* 13. 2.	Had anah.	Hyd yna.
Quò ibis. *Jud.* 19. 17.	Ana thelech.	Yna delech.
Non cogens. *Eſt.* 1. 8.	Aen aones.	An annos.
Amentia, & cæcitas. *Deut.* 28. 28.	Iſgoahvon u giwaron.	Yſgoeſon a gwirion.
A faciebus perjurii luxit, aruerunt amæna loca. *Irm.* 23. 10.	Ampenei alah obhelah iabheſuu neavoth.	Am benei ei lw oſala, wyfws nefoedd.
Vir excandeſcentiarum. *Parab.* 22. 25.	Ais chemouth.	âs chwimwth.

LAT.	*HEB.*	*BRIT.*
Afflictus, & moribundus. *Pſal.* 88. 16.	טני ונוט Angini eu gouan.	Angheni, a gô-wan.
Ecce ego fundator in Sion lapidis, lapidis probati, pretii. *Jeſ.* 28. 16.	Hineni iiſad be Sion aebhen aebhen bochan iicerath.	Yna ni ioſod be Sion ſaen, faen bychan, ai gwerth.
Commovebunt custodes domus. *Eccl.* 12. 3.	Iaoſugu ſemerei habaith.	Oſgou ſwmmerau y bwth.
Replebuntur domus tuæ, & domus omnium ſervorum tuorum. *Exo.* 10. 6.	Amelau bathecha u bathei chol habhedhecha.	Amelhau bytheu chwi, a bythau holl uſyddau chwi.
Flebunt & lamentabuntur. *Jecheſc.* 27. 31, 32.	Bachu counenuu.	Bachu, cwyna nhw.
Fugiendo ipſo a facie fratris ſui, mortua eſt Debora nutrix Ribecah. *Gen.* 35. 7, 8.	Beborechvo impenei achiu: tamath Deborah em ienceth Ribecah.	Bebroch ſo am beneu ach ef, dyfeth Deborah mam ianceth (ienctid) Ribecah.
Dicendo, poſtquam ſenui voluptas? *Gen.* 18. 12.	Leamor acharei belothi hedenah.	Llaſareu, ochoreu balloddi hoedena?
Inveterata adulteriis. *Jecheſc.* 23. 43.	Balah niuphim.	Balla nwyf.
Uſque ad quercum Moreh. *Gen.* 12. 6.	Had eloun Moreh.	Hyd lwyn Mre.
Reſpondit Jahacob timui. *Gen.* 31. 31.	Iangan Jahacob iarethi.	Yngan Jahacob waredd fi.
Non vivat coram fratribus noſtris. *Gen.* 31. 32.	Loa iicheieh engedd acheinu.	Llai iachau yngwydd achau ni.
Terminus ipſi Bahala, ipſa Ciriath Jeharim. *Jehoſ.* 15. 9.	Hagebhul Bahala hi ciriath Ieharim.	Ynghyfyl y Bala, hi ceurydd Iearim.
Bruteſcit omnis homo propter ſcientiam. *Irm.* 10. 14.	In bhehar chol Adam im dahath.	Yn fâr holl ydom am ddoeth.
Reſpondit Jiob, appendendo appenderetur ira mea. *Job* 6. 1.	Iangan Jiob aſcol iaſcel cangeſi.	Yngan Iob, yſcol i yſcoli cynghaws i.
Terrores ordinaverunt ſe contra me. *Job* 6. 4.	Biguthei iangarchuni.	Bwgythieu in gwarchae ni.

Sollici-

LAT.	*HEB.*	*BRIT.*
Sollicitus ero a peccato meo. *Pſal.* 38. 19.	אדאג מחטאתי Aedheoag mechattathi.	Eiddigaf mhechodaeth i.
Vir tener, malignabit oculus ejus in fratrem ſuum. *Deut.* 28. 54.	Hais harach terag genvo achaiu.	Hawis y wrach, drwg gên fo i achau ef.
Ipſe manet e regione mei. *Num.* 22. 5.	Hua ioſhebh im ummyli.	Hwy a ſaif im ymmyl i.
Si fortè potero percutere eum, & expellam eum. *Num.* 22. 6.	Auulai aucal naccheh bho au agareſhenuu.	Wallai y gall nychu fo, au gyrws nhw.
Maledictus erit. *ibid.*	Ivar.	I fâr.
Sunt viri Jehudæi, quos conſtituiſti eos ſuper opus Provinciæ Babel. *Dan.* 3. 12.	Ithai gebherin Jehudhaion idd mannitha iathehoun al habhidhath medhinath Babel.	Ydiw gwerin Juddewon, ydd y mynniti iddyn ar ufyddaeth Meddianoedd Babel.
Quærebam omne hoc. *Dan.* 7. 16.	Aebhenea chol denah.	Ofynna holl dyna.
Terrores tuos timebo. *Pſal.* 88. 16.	Aemeicha aophunah.	Ammeu chwi ofnaf.
Tolle volumen, *Jeſ.* 8. 1.	Cach gilaioun.	Cech olwyn.
Mane donec ablactes eum. 1 *Sam.* 1. 23.	Sebhi had gomelech otho.	Sefi hyd gymellech iddo.
A faciebus increpationis. *Jeſ.* 30. 17.	Impenei gaharath.	Am beneu cerydd.
Ab increpatione ejus. *Job* 26. 11.	Im gaharathvo.	Am gerydd fo.
Oſſa ejus fiſtulæ, oſſa eius ſicut virga ferrea. *Job* 40. 13.	Haſamaiu aphicei geramaiu ac emetil barſel.	Aſennau ef aphigeu, grymieu ef ac ymatal breſol.
Ecce ego eiicio. *Exod.* 34. 11.	Hineni goreſh.	Yna ni gyres.
Palpavimus ſicut cæci parietem. *Jeſ.* 59. 10.	Negaſeſa ac giverim cir.	Ni goſws caer ac gwirion.
Tunc acceſſit ad oſtium fornacis. *Dan.* 3. 26.	Be adain cerebh li thera atun.	Bu wedi hyn cyfer le ddor odyn.
Cognitio mea, decor meus, ſplendor meus. *Dan.* 4. 33.	Maneddeni hadhari ſiui.	Mennydd i, hardd i, ſywi.
Duces mei quæſierunt. *ibid.*	Hadabherai iebhanoun.	Y dewr rai i ofynen.

LAT.	*HEB.*	*BRIT.*
Viviſicaſti me. *Pſ.*30 4.	חייתני Ichiiathni.	Iachadd ni.
Urbs rebellis provinciis. *Heſr.* 4. 15.	Cireia marada medhinan.	Caerei frada fyddinan.
Propter magnificentiam fuerunt timentes. *Dan.* 5. 19.	Min rebhutha havau dachalin.	Mwyn ryfeddu, y fau dichlin.
Ego Deus Omnipotens. *Gen.* 17. 1.	Ani ael Saddai.	Yni all ſy dda.
Attenuabitur gloria Jahacob. *Jeſ.* 17. 4.	Iidhel cebhoudh Jahacob.	Eiddil cyfoeth Jacob.
Vivent mortui tui. *Jeſ.* 26. 19.	Iacheu metheicha.	Iachau mêth chwi.
Vade in conclavia tua. *Jeſ.* 26. 20.	Elech chadereicha.	Elech i chadeiriau chwi.
Abſconde te velut paululum. *Ibid.*	Achebi cimeant.	Achubi cimaint.
Veniet uſque ad complendam purificationem. *Levit.* 12. 4.	Tabhoa had emleth taharah.	Dyfu hyd amledd Dyheuro hi.
In ægrotando ipſum, & revixiſſet de ægritudine ſua. *Jeſ.* 38. 9.	Ba chalothvo au iechi em choleivo.	Bu clafeddſo, au iachau ou glwyſo.
Vivens, vivens, ipſe confitebitur tibi. *Jeſ* 38. 19.	Chai chai huua ioudhecha.	Iach iach hwy addef chwi.
Benedicat tibi Dominus habitaculum juſtitiæ. *Irm.* 31. 23.	Iebarechecha Iehovah neveh ſedhec.	Iehofah barcha chwi nef ſwyddoc.
Secundum ſubverſionem Sedom, & Gomorah, quas ſubvertit Dominus in naſo ſuo, & in fervore ſuo. *Deut.* 29. 23.	Ec amhepheceth Sedom au Gamorah aſher haphac Iehovah be apvo u chamathvo.	Ag ymhafogeth Sodom, a Gomorah, ys yr hafogodd Iehofah, be wepſo, a chwimwthſo.
Ipſe revelans, novit quid in tenebroſitate. *Dan.* 2. 22.	Huua golea iadhah mah ba chaſouca.	Hwy golena a wyddai mae ba cwſcu.
Eſt Deus revelans. *Dan.* 2. 28.	Ithai aelah gaoleh.	Ydiw allu goleu.
Splendor ejus præſtans, ſtans contra te, & forma ejus. *Dan.* 2. 31.	Siueh iathir, caem le cabhelache, eu reueh.	Syw ef aruth, cameu lle cyſyl chwi, au ryw ef.

Ne

LAT.	HEB.	BRIT.
Ne fortè irascatur; pereatis. *Psal.* 2. 12.	פן־יאנף ותאבדו Pen ieenaph thobhedhu	Pan ei anafo, diweddu.
Coram cæco offendiculum. *Lev.* 19. 14.	Liphenei giuer miscl.	Flaeneu gŵyr masel.
Non suscipies faciem pauperis. *Lev.* 19. 15.	Loa tiasa penei edhal.	Llai dewisi beneu eiddil.
In faciendo splendere, ad lumen ejus. *Iob* 29. 3	Be hilo leavorvo.	Be heulo, leuferfo.
Lapis adjutorii, huc usque auxiliatus est nobis Jehovah. 1 *Sam.* 7. 12.	Aebhen hageser had henah gaserenw Iehovah.	Faen ygysur hyd hynny Iehovah gysureu nhw.
Tu nosti causas meas, & causas tuas. *Jehos.* 14. 6.	Atah iadhaheat odvothai eu odvotheicha.	Ti wyddait odfeydd i, au odfeydd chwi.
Thesauros fecit omnium vasorum concupiscibilium, & stabula. 2 *Paralip.* 32. 27, 29.	Oustorouth naseh chol celei chemedah, eu va routh.	Ystoroedd wnaes ef i holl celfi cymodi, au fuarth.
Non proderunt thesauri impietatis, & justitia eruet a morte. *Parab.* 10. 2.	Loa iounilu ousterouth resan, u sedhacah atstil im amveth.	Lai ynnillau ystoroedd resyn, a swyddocca attil om ymfeth.
Expectavimus ad lucem, & ecce tenebrositas. *Jes.* 59. 9.	Encaueh laavor hinneh chosec.	Yn cofio lleufer, yna cwsc.
Iniquitates tuas in miserando afflictorum. *Dan.* 4. 24.	Gauaiathache be imchan anganin.	Gwaetha chwi be ymechwyn angenion.
Ecce prolongatio paci tuæ. *Ibid.*	Hen arecha selevethache.	Hyn eiriacha sylwedd chwi.
Ecce catulus leænarum in occursum ejus. *Jud.* 14. 5.	Hinneh cephir oarioth licearthvo.	Yna gasr eirth lle cerdd fo.
Collis pinguis. *Jes.* 5. 1.	Ceren seme[illegible]	Gyrn saim.
Elongent se bestiæ. *Dan.* 4. 11.	Tenud che[illegible]ha.	Tyned a chwtha.
Dicendo, fædus inter me & inter te. 2 *Paralip.* 16. 3.	Leamor berith bheini u bheinecha.	Llafar, brit fewn i a fewn chwi.
Vade irrita fædus tuum cum Bahasa. *Ibid.*	Elche hoapher berithecha aeth Bahasa.	Elech, ofera brit chwi ath Bahasa.

Holo-

LAT.	HEB.	BRIT.
	עולתיך לנגדי	
Holocausta tua coram me. *Psal.* 50. 8.	Golothecha le engeddi.	Golwytheu chwi lle yngwydd i.
Opulentia & gloria in multitudine. 2 *Paralip.* 17. 5.	Gosher eu cabhoudh larobh.	Gysur a cysoeth lawer.
Præparatum est ministerium domus. 2 *Paralip.* 29. 35.	Ticon habhoudhath beith.	Digon ufyddaeth bwth.
Cumulus testimonii. *Gen.* 31. 47.	Galehedh.	Gâl hêdd.
Venit exercitus. *Gen.* 30. 11.	Bagad.	Bagad.
Quid profuit. *Chabbac.* 2. 18.	Mah hounil.	Mae ynnill.
Fac holocaustum tuum, & expia. *Lev.* 9. 7.	Naes golethecha eu capher.	Naes golwytheu chwi, ynghyfer.
Sonitus exsultantium. *Jes.* 24. 8.	Seoun galisim.	Swn glwysion.
Urbs exsultabunda. *Jes.* 22. 2.	Cireiah galisa.	Caer glwys.
De filiis nequitiæ.	Mibenei beliiahal.	Meibion ball ei hwyl.
Deus meus, Deus meus, ut quid dereliquisti me? *Psal.* 22. 2.	Aeli, Aeli, lamah gasbetani.	All i, All i, llyma gosbiti ni?
Dominus noster venit. 1 *Cor.* 16. 22.	Maran atha.	Maer in addaw.
Catulus senectutis.	Gor iscenath.	Gor escennydd.
Sine Deo.	Aen adon.	Anudon.
Proles Gog.	Valad Gog.	Wlad Gog, Gogledd.
Venalis acervus.	Mecher ned:	Marchnad.
Heu percusserunt.	Hoi hicchu.	Hai hwchw.
Collis elationis visûs.	Ceren Mohal mreh.	Cyrn moel fre.
Splendoris filius.	Beri nin.	Brenin.
Murus cousulendi.	Gader idaros.	Gader Idris.
Fortis contentio.	Ribh el.	Rhysel.
Terra.	Adamah.	Ydom.
Homo.	Adam.	Ydom.
Liquefactio.	Temes.	Tamesis, afon yn treio.

Peculiaris etiam est Hebræis & Cambro-Britannis in cantu symphonia. Audivi Judæos in Synagogâ hymnos canentes modulationibus apud nostros Cambrenses consuetissimis.

FINIS.

Assuatur hæc scheda Dictionario Cambro-Britannico.